

ΛΥΣΑΡΙ

Νεοελληνική Γλώσσα - Έκθεση

Α' Γυμνασίου

Απαντήσεις στις Ασκήσεις του Σχολικού Βιβλίου

Περιεχόμενα:

- 1η Ενότητα: Οι πρώτες μέρες σ' ένα νέο σχολείο
- 2η Ενότητα: Επικοινωνία στο σχολείο
- 3η Ενότητα: Ταξίδι στον κόσμο της φύσης
- 4η Ενότητα: Φροντίζω για τη διατροφή και την υγεία μου
- 5η Ενότητα: Το θέατρο και ο κινηματογράφος
- 6η Ενότητα: Οι δημιουργικές δραστηριότητες
- 7η Ενότητα: Ο κόσμος μέσα από την οθόνη
- 8η Ενότητα: Αθλητισμός και Ολυμπιακοί Αγώνες
- 9η Ενότητα: Ανακαλύπτω τη μαγεία της γνώσης
- 10η Ενότητα: Γνωρίζω τον τόπο μου

1η ΕΝΟΤΗΤΑ: Οι πρώτες μέρες σ' ένα νέο σχολείο

A. Ερωτήσεις Κατανόησης

Κείμενο 1: Πώς νιώθει η Άννα στο Γυμνάσιο:

Απάντηση: Η Άννα νιώθει αμηχανία, αγωνία και ανασφάλεια. Αισθάνεται μικρή μπροστά στους μεγαλύτερους μαθητές που της φαίνονται «τεράστιοι». Νιώθει «σαν νάνος» και «σαν βλαχαντερό».

Το καταλαβαίνουμε από: τις σκέψεις της, τη σωματική αντίδραση (αναψοκοκκινισμένη, ζάρωσε σε μια άκρη), την αίσθηση ότι «βουλιάζει».

Κείμενο 2: Ποιοι ήταν οι πρώτοι τρόποι επικοινωνίας:

Απάντηση: Οι πρώτοι τρόποι επικοινωνίας ήταν: χειρονομίες, εκφράσεις προσώπου (γκριμάτσες), προφορικός λόγος. Αυτοί προηγήθηκαν της γραφής.

Γιατί η επιινόηση του αλφαβήτου θεωρείται επανάσταση:

Απάντηση: Επέτρεψε την αποθήκευση και μεταφορά πληροφοριών. Οι γνώσεις δεν χάνονταν πια στο χρόνο. Αποτέλεσε τη βάση για τη δημιουργία άλλων αλφαβήτων.

B. Επικοινωνία - Βασική Θεωρία

Τι είναι η Επικοινωνία: Ανταλλαγή μηνυμάτων μεταξύ δύο ή περισσότερων ανθρώπων.

Παράγοντες:

- Πομπός: Αυτός που μιλάει/γράφει
- Δέκτης: Αυτός που ακούει/διαβάζει
- Κώδικας: Σύστημα σημείων (π.χ. γλώσσα)
- Μήνυμα: Αυτό που μεταδίδεται
- Μέσο/Δίαυλος: Τρόπος μετάδοσης

Γ. Είδη Προτάσεων

Ανάλογα με τα συστατικά:

- Απλή: Μόνο βασικά συστατικά - «Χτυπάει κουδούνι»
- Επαυξημένη: + επιπλέον στοιχεία - «Το δυνατό κουδούνι χτυπάει ξαφνικά»
- Ελλειπτική: Λείπουν στοιχεία - «Σήμερα Μαθηματικά, αύριο Χημεία»

Ανάλογα με τη σημασία:

- Αποφαντική: Δίνει πληροφορία → τελεία (.)
- Ερωτηματική: Ζητά πληροφορία → ερωτηματικό (;)
- Προστακτική: Ζητά ενέργεια → τελεία/θαυμαστικό
- Επιφωνηματική: Εκφράζει συναίσθημα → θαυμαστικό (!)

□ Καταφατική = χωρίς άρνηση, Αρνητική = με δε(ν) ή μη(ν)

2η ΕΝΟΤΗΤΑ: Επικοινωνία στο σχολείο

Προφορικός vs Γραπτός Λόγος

Προφορικός λόγος:

- Άμεσος, αυθόρμητος
- Ελλειπτικές προτάσεις, επαναλήψεις
- Χειρονομίες, τόνος φωνής
- Απλούστερο λεξιλόγιο

Γραπτός λόγος:

- Προσεκτικά σχεδιασμένος
- Ολοκληρωμένες προτάσεις
- Σημεία στίξης αντί για τόνο φωνής
- Πιο τυποποιημένο λεξιλόγιο

Η Παράγραφος

Τι είναι: Ομάδα προτάσεων που αναπτύσσουν μία κεντρική ιδέα.

Δομή:

1. Θεματική περίοδος: Παρουσιάζει την κεντρική ιδέα
2. Λεπτομέρειες: Αναπτύσσουν/τεκμηριώνουν την ιδέα
3. Κατακλείδα: Συνοψίζει (προαιρετική)

Κάθε παράγραφος = μία ιδέα, ξεκινά με εσοχή

3η ΕΝΟΤΗΤΑ: Ταξίδι στον κόσμο της φύσης

Περιγραφή

Τι είναι: Αναπαράσταση με λόγο τόπου, προσώπου, αντικειμένου.

Είδη:

- Αντικειμενική: Χωρίς προσωπικά σχόλια (επιστημονικά κείμενα)
- Υποκειμενική: Με εντυπώσεις/συναισθήματα (λογοτεχνία)

Χρήσιμες λέξεις: μπροστά, πίσω, δεξιά, αριστερά, κοντά, μακριά, λαμπερός, σκούρος, απαλός, τραχύς

Αφήγηση

Τι είναι: Παρουσίαση γεγονότων με χρονολογική σειρά.

Στοιχεία: Ποιος; Τι; Πού; Πότε; Γιατί; Πώς;

Δομή:

1. Εισαγωγή: Πρόσωπα, τόπος, χρόνος
2. Κυρίως μέρος: Ανάπτυξη πλοκής, κορύφωση
3. Επίλογος: Λύση, κατάληξη

Επιχειρηματολογία

Δομή επιχειρήματος:

1. Θέση/Άποψη
2. Επιχειρήματα (λόγοι)
3. Παραδείγματα
4. Συμπέρασμα

Χρήσιμες εκφράσεις: Πιστεύω ότι..., Πρώτον..., Για παράδειγμα..., Επομένως...

4η ΕΝΟΤΗΤΑ: Διατροφή και υγεία

Ονοματική Φράση - Επιθετικός Προσδιορισμός

Ονοματική φράση: Ομάδα λέξεων με κέντρο ένα ουσιαστικό.
Π.χ. «ο καλός μαθητής της τάξης»

Επιθετικός προσδιορισμός: Προσδιορίζει το ουσιαστικό

- Επίθετο: «η ωραία μέρα»
- Μετοχή: «ο κουρασμένος μαθητής»
- Γενική: «το βιβλίο της γλώσσας»

Κλίση Ουσιαστικών

Πτώσεις: Ονομαστική, Γενική, Αιτιατική, Κλητική

Αρσενικά: -ος, -ας, -ης

Θηλυκά: -α, -η

Ουδέτερα: -ο, -ι, -μα

5η ΕΝΟΤΗΤΑ: Θέατρο και Κινηματογράφος

Το Ρήμα

Δηλώνει: Ενέργεια, κατάσταση, πάθος

Πρόσωπο: Α' (εγώ), Β' (εσύ), Γ' (αυτός)

Αριθμός: Ενικός, Πληθυντικός

Συζυγίες:

- Α': ρήματα σε -ω (γράφω)
- Β': ρήματα σε -ώ/-άω (αγαπώ, μιλάω)

Φωνές: Ενεργητική, Παθητική

Διαθέσεις: Ενεργητική, Παθητική, Μέση, Ουδέτερη

Χρόνοι του Ρήματος

Παρόν: Ενεστώτας (γράφω)

Παρελθόν:

- Παρατατικός: έγραφα (συνεχής)
- Αόριστος: έγραψα (μοναδική)
- Παρακείμενος: έχω γράψει
- Υπερσυντέλικος: είχα γράψει

Μέλλον:

- Εξακολουθητικός: θα γράφω
- Συνοπτικός: θα γράψω
- Συντελεσμένος: θα έχω γράψει

Συνδετικά Ρήματα

Συνδέουν υποκείμενο με κατηγορούμενο: είμαι, γίνομαι, φαίνομαι, θεωρούμαι
Π.χ. «Ο Γιάννης είναι μαθητής.» (κατηγορούμενο)

6η ΕΝΟΤΗΤΑ: Δημιουργικές δραστηριότητες

Χρήσεις των Πτώσεων

Ονομαστική: Υποκείμενο - «Ο μαθητής διαβάζει»

Γενική: Κτήση - «Το βιβλίο του μαθητή»

Αιτιατική: Αντικείμενο - «Διαβάζω το βιβλίο»

Κλητική: Προσφώνηση - «Γιάννη, έλα!»

7η ΕΝΟΤΗΤΑ: Ο κόσμος μέσα από την οθόνη

Οριστικό και Αόριστο Άρθρο

Οριστικό (ο, η, το): Για κάτι γνωστό/συγκεκριμένο

Αόριστο (ένας, μία, ένα): Για κάτι άγνωστο/γενικό

Χωρίς άρθρο: Γενικές αλήθειες, κλητική

8η ΕΝΟΤΗΤΑ: Αθλητισμός

Παρατακτική Σύνδεση

Παρατακτικοί σύνδεσμοι:

- Συμπλεκτικοί: και, ούτε, μήτε
- Αντιθετικοί: αλλά, όμως, ωστόσο
- Διαζευκτικοί: ή, είτε...είτε
- Συμπερασματικοί: λοιπόν, επομένως, άρα

Ασύνδετο σχήμα: Σύνδεση χωρίς σύνδεσμο - «Ήρθε, είδε, νίκησε»

9η ΕΝΟΤΗΤΑ: Η μαγεία της γνώσης

Συνταγματικός & Παραδειγματικός Άξονας

Συνταγματικός: Οριζόντια σχέση - η σειρά των λέξεων

Παραδειγματικός: Κάθετη σχέση - ποιες λέξεις μπορούν να μπου στην ίδια θέση

10η ΕΝΟΤΗΤΑ: Ο τόπος μου

Υποτακτική Σύνδεση

Δευτερεύουσες προτάσεις:

- Ειδικές: ότι, πως, που
- Αιτιολογικές: γιατί, επειδή, αφού
- Τελικές: για να, να
- Χρονικές: όταν, ενώ, πριν, μόλις
- Υποθετικές: αν, εάν
- Αναφορικές: που, όποιος, ό,τι

Στίξη στην Υποτακτική Σύνδεση

- Δευτερεύουσα μετά την κύρια: χωρίς κόμμα
- Δευτερεύουσα πριν την κύρια: κόμμα μετά
- Δευτερεύουσα παρεμβάλλεται: κόμμα πριν και μετά

ΣΥΜΒΟΥΛΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΘΕΣΗ

Πριν γράψεις:

- Διάβασε προσεκτικά το θέμα
- Φτιάξε διάγραμμα
- Αποφάσισε πόσες παραγράφους χρειάζεσαι

Δομή κειμένου:

- Εισαγωγή: Παρουσίαση θέματος
- Κυρίως μέρος: Ανάπτυξη ιδεών (2-3 παράγραφοι)
- Επίλογος: Συμπεράσματα

Συνδετικές λέξεις:

- Προσθήκη: επίσης, ακόμη, επιπλέον
- Αντίθεση: όμως, αλλά, ωστόσο
- Αιτιολόγηση: γιατί, επειδή, διότι
- Συμπέρασμα: επομένως, άρα, λοιπόν
- Παράδειγμα: για παράδειγμα, όπως
- Χρονική σειρά: πρώτα, μετά, τέλος

ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ!